

Autografier och Porträtt

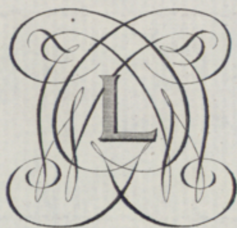

Autografier och Porträtt af framstående personer

EX

LIBRIS

Bibliothèque et Musée d'Art Suédois
PARIS

Bibliothèque et Musée d'Art Suédois - INSTITUT
PARIS

AUTOGRAFIER
OCH
PORTRÄTT
AF
FRAMSTÅENDE PERSONER

John Börjeson

Gustaf Retzius

Carl Snoilsky

Frits Thaulow

C. D. af Wirsén

HÄFTET

9.

INSTITUT
TESSIN
PARIS

BIBLIOTHEQUE
GUNNAR W. LUNDBERG
PARIS

BIBL. Ste
GENEVIÈVE

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

Funderingar

Hade Athenarne ej fått skatten från Delos. så hade Perikles ej kunnat bygga Parthenon. och Fidias ej kommit i tillfälle att göra sina storverk, såväl der som i Olympia. Hade Papa Julius II. ej sagt ett maktspråk till Michelangelo. så hade världens åttonde underverk ej blifvit gjort. Hade Engelsmannen ej kommit in i Thorvaldsens Atelier, då han stod med koffert[en] färdigpackad för att resa hem igen, och fått se och beställa hans Jason, så hade han troligen inte blifvit annat än en "framstående bildhuggare" i Köpenhamn. Hade Sergel fått stanna qvar i Rom. så hade han blifvit ännu "tusan djefligare" än han blef. och hade

Antligen undertecknad ej haft sin gamle vän och beskyddare Juveleraren L. Larson som vid ett lämpligt tillfälle skaffade honom stipendium från Götheborg att resa till Rom på, så hade han troligen gått som ritlärare i Masthugget och aldrig kommit på "silfverfat." (det vill säga in i denna bok.) utan blifvit en helt vanlig "nigel". Så underligt kan det gå till här i världen. Men tänk nu, om vi här hemma hade en liten stat, och en liten Perikles, och hvarför inte äfvenså en liten Aspasia? – så trefligt vi då kunde få det, ty hvad som saknas i vår konst, det är just värklig lifsglädje och lifsvärme, man fryser, och derför blir hvad som skapas kallt, man stimulerar sig, skrifver i tidningar håller tal och bildar kommitéer, hurrar och skriker, armbågas och knuffas för att komma fram o bli den förnämsta, men man sjunger för litet, det är felet..

Stockholm den 16 Maj 1892.

John Börjeson

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

Herr Redaktör!

Då jag idag, d. 18 april, min faders dödsdag, mottog Edert bref med uppmaning att tillställa Eder min autografi, låg det mig särskildt nära till hands att teckna några af de bilder ur det förflutna, som en sådan minnesdag framkallar för erinringen.

Det är nu 32 år sedan min fader plötsligt, efter blott några få dagars sjukdom, bortrycktes från sin omfattande och inflytelserika verksamhet. Han hade på sista tiden gladt sig så mycket åt, att jag samma vår skulle blifva student, och att han snart därefter skulle få mig till lärjunge i den anatomiska lärosal, där han i mer än trettiofem år med aldrig tröttnande energi, kärlek och omtanke uppfostrat slägte efter slägte af läkarekonstens unga adepter. Och jag gladde mig däråt med ynglingens hela entusiasm. — Hans död strök ett kors öfver bådas våra förhoppningar, och då jag ett par veckor senare — efter att med min faders bifall hafva "hoppat öfver" den fjärde ringen i gymnasium — i Upsala förvärfvat den hvita mössan, kände jag på fullt allvar den oersättliga förlust jag lidit.

Jag hade med uppbjudande af alla mina unga krafter arbetat mig ut ur den redan sedan länge så förkatliga skolans reglementerade, småsinta tvång med dess inpluggande af onödig, onyttig och förlegad kunskap, för att under en vaken, inspirerad och erfaren faders ledning inorgås i den verld, dit hela min åtrå stod: naturens underfulla verld.

Och så gick ledaren bort, just då jag stod vid ingången. Jag kände mig osäker, famlande. Men jag slöt mig till den öfriga flocken af kunskapssökande, och så bar det af vidare på vägen, stundom med stapplande steg. Men vägen gick dock framåt.

När jag nu efteråt tänker på, huru det kom ~~sig att~~ jag gått i min faders fotspår, att jag icke blott blef naturforskare, utan särskildt äfven anatom, histolog och antropolog, så inser jag, att det skett därför, att han, fastän han gått bort, ändock varit min osynlige ledare. De frön, som han i mina barnaår nedlagt i mitt sinne, hafva sedermera grott.

I sjelfva verket hade under mina uppväxtår hvarken min far eller jag tid att mycket samspråka med hvarandra. Han var hela dagen i

oafbrutet arbete, med sin undervisning, sina vetenskapliga forskningar, sin korrespondens och med tusen andra bestyr, som voro föremål för hans rastlösa andes verksamhet. Jag åter hade min trägna skolgång, som ej sällan ledde till verklig öfveransträngning. Men jag träffade honom vid måltiderna. Jag såg och hörde honom ofta i samtal med andra, framför allt utmärkte naturforskare, svenske såväl som utländske, hvilka sistnämnda på sina sommarfärder sökte upp honom i Stockholm. Jag fick under mina gymnasistår följa honom på resor i Tyskland, Frankrike och Schweiz och var då i hans sällskap gäst hos samtidens främste män på naturforskningens skilda områden, en Johannes Müller, Ernst Heinrich Weber, Rudolph Wagner, Bischoff, Justus Liebig, och många andra. Jag hörde dem diskutera vetenskapliga problem med en lifffullhet, en genialitet, en hängifvenhet, som måste göra intryck på en ynglings sinne. Jag fick redan då en liten inblick i hvad det vetenskapliga arbetet är och hvad det kräfver. Jag fick en aning om, att det icke är på kungsvägar man där når sitt mål, att det tvärtom fordras

ett allt uppoffrande tålamod, en ihärdighet utan gränser, en oöttröttlig offervillighet. Och jag förstod då ännu bättre min faders verksamhetsdrift hemma, hans hängifvenhet för vetenskapen, hans "heliga eld" —

Men det var äfven något annat som gjorde intryck på mitt unga sinne. Min far arbetade icke blott med böcker och vid skrifbordet. Han hade tvärtom en viss motvilja mot dem, båda böckerna och skrifbordet. "Undersöka först och läsa sedan" var en af hans principer. Han slog alltid först upp naturens bok, innan han vände sig till bokhyllans. Han omfattade visserligen hvarje vetande med lifligt intresse, ifrade för framsteg på alla områden; men framför allt var det biologien som lockade hans håg, icke blott menniskans anatomi och fysiologi, utan hela den lefvande naturen. Därför försökte han alltjämt i sin lilla trädgård plantera nya och nyttiga växter. Därför förde han ock till sitt hem märkvärdigare lefvande djur. Jag hade länge min hvilobädd i samma rum, där dessa djur merendels förvarades, min fars arbets- och skrifrum i hans enkla bostadsvåning å Karolinska Institutet;

hvilket läroverks inspektor och ledare, ja hvars egentlige skapare han var. Jag minnes ännu så väl huru ett stort menniskoskelett stod invid min bädd, och huru i fönstret voro uppstälda akvarier och burkar med ödlor och lofgrodor, ja t. o. m. en af de kolossala bölande jättegrodorna från Brasilien, hvilken, när den släpptes lös, gjorde rumshöga språng. Där funnos fastager med nykläckt laxyngel, hvars vidare utbildning min far studerade. Och hvarje vår, då islossningen inträffade, tog han mig med sig till Kungsholmsbron; där klättrade vi på stenpelarne ned till vattenbrynet och håfvade små vattendjur, infusorier, bryozoer och maskar, som vi togo hem till akvarierna. Jag glömmer aldrig min fars förtjusning, då han i mikroskopet betraktade det underbara lif, som utvecklade sig i dessa akvariers vatten, och hvarom han med sin spirituella framställningskonst sökte gifva mig en aning. Jag glömmer aldrig hans brinnande intresse, hans sanningstrangtan och den vakna, genomträngande örnblicken, om hvilken en utländing en gång yttrade, att i fall det behöfdes något bevis för odödligheten, så

vore Anders Retzius' blick ett sådant bevis."

Blott en enda gång fick jag höra min far föreläsa i sitt auditorium. Han tog mig nämligen, jag vet ej af hvad anledning, med sig till den anatomiska lärosalen och lät mig, gymnasisten, sitta ned på en bänk midt ibland den stora skaran af medikofilare, till hvilka jag då såg upp med vördsamma blickar. Den föreläsning, hvartill jag här blef vitne, står ännu idag, efter 34 år, för mitt minne som om jag bevistat den igår. En så originel framställning har jag sedan dess aldrig hört eller sett. Han föreläste öfver luftstrupen, dess byggnad och verksamhet. Med en liffullhet, som för en sextioåring måste anses såsom fenomenal, med en ungdomlig verve och entusiasm, hvaraf endast få lärare midt under sin bästa verksamhetstid äro i besittning, gaf han en åskådlig bild af detta organs underbart enkla och ändock så sinnrika sammansättning och dess stora betydelse för menskligheten. Han gick med hela sitt väsen upp i sitt ämne. Han gestikulerade lifligt med armarna. Hans rörliga anletsdrag understödde föredragets skiftningar med en träffande mimik. Åhörareskaran följde

med spändaste uppmärksamhet den i och för sig ingalunda ordnade, men alltigenom spirituella framställningen. Man nästan smittades af lifsfullheten och skrattade af fullt hjärta åt de originella infall, som kryddade "lektionen", hvilken hade allt annat än en vanlig föreläsnings torra form. Ofta har jag sedan reflekterat däröfver och insett, att på sådant sätt kunna föreläsningar verka vida mera lifvande och sporrande än som de vanligen utföras. —

Jag har här i några spridda drag sökt teckna de väckelser, som min fader, oaktadt sin bortgång, under mina uppväxtår gaf mig med på färden genom lifvet. Mycket vore f.ö. att här tillägga om de stora föredömen, som hans utpräglade personlighet gaf åt alla dem som kommo i beröring med honom. Mycket vore ock att tillägga om det inflytande, som min moder med sitt oaflåtliga, hängifna intresse, och som hennes bröder, botanikern P. F. Wahlberg och ingeniören-naturforskaren J. A. Wahlberg, haft på min riktning — icke minst den sistnämnde, den store Afrika-forskaren, som dagligen intog sina måltider i mina föräldrars hem. Han, som svärmade

för naturen, förde mig som barn ofta med sig på sina ströftåg i Stockholms omgifningar. Han lärde mig tolka blommornas "språk" och fåglarnes sången ända musik jag än idag förstår. Och det var t. o. m. på allvar ifrågasatt, att jag såsom tioårig gosse skulle följa med honom till det inre Afrikas okända länder, på hans sista expedition, där han satte lifvet till. Men om än här en skildring af denna mans nobla personlighet kunde vara af intresse, så har dock denna autografi redan vuxit ut öfver sin föresatta gräns, och det är tid att afbryta.

De spridda bilder och intryck, som jag ofvan har tecknat från mina ungdomsår, torde emellertid kunna visa "hvarför jag blef naturforskare".

Men de kunna därjämte visa något som är af allmän betydelse. De kunna för dem, som hafva barnens uppfostran om händer, gifva en vink om den väsentliga vigten af de inflytanden, hvilka i hemmet och i omgifningen inverka på barnens framtida utveckling. Det är icke så mycket skollexorna, förmaningarna och straffen som uppfostra och gifva grundriktningen. Det är i vida högre grad de verkande föredömena

Stockholm d. 18 april 1892. Gustaf Retzius

Ljustryck af Generalstabens Litografiska Anstalt.

I flertalet personer, hvilkas bilder intagits i denna samling, hafva såsom handskriftprof på begäran meddelat några autobiografiska drag. För statsmannen, folkrepresentanten, vetenskapsmannen är sådant jämförelsevis lätt. Deras offentliga lifsgärning ligger inom handlingens område — äfven deras ord kunna vara liktydiga med handlingar och direkt inverka på samtiden. Helt annorlunda ställd är konstnären, framför allt den lyriske diktaren. Denne har vanligen icke att om sig förmäla några data af det slag, som inregistreras i tideböckerna, och utöfvar han något inflytande, är det endast hos de relativt fåtaliga, hvilka känna sig förtrogna med hans egen fantasi- och känslo-värld.

Bästa klaven till hans karaktäristik
ligger sålunda i hans diktskapelser:
i valet af ämnen, i sjelfva språktonen,
i stämningens äkthet eller bristande
ursprunglighet. Han må söka för-
borga sitt väsens kärna bakom
objektivitetens afsigtliga förklädnad —
det skall icke hjelpa! Mången
lönlig vrå i hans skaplynne, outtalade
sympatier och antipatier, ja, icke
minst bristerna och begränsningen
i hans egen natur skall han ändock
omedvetet blotta inför det klarsynta
öga, som förstår att läsa rätt.
Må då dikterna sjelfva tala om sin
författare! Någon annan auto-
biografi än en sådan ofrivillig kan
åtminstone undertecknad icke gifva.

Stockholm, April 1892

Carl Snoilsky

Negativ af Aron Jonason. Ljustryck af Generalstabens Litografiska Anstalt.

Paris i Mai 1892.

Höistærede Hr Redaktör!

Deres ærefulde Anmodning om at skrive en liden Autobiografi træffer mig paa en Reise her i Paris.

Det er vanskeligt at skrive — det er endog vanskeligt at tænke paa sig selv, hvad der ellers dog falder saa let! Alligevel har jeg tænkt paa mig selv idag — intenst, ængsteligt og med ringe Tilfredsstillelse. Med bankende Hjerte har jeg netop været oppe i Udstillingen, som Republikens President skal aabne imorgen. Mine Billeder saa ærlige men fattige ud! Germanisk tunge

overfor den altid levende vexlende franske Kunst. Carrières Moder med sine to Börn – höiest Finmåg-ne – det er som Sjælen af et Maleri, som Billedet blir til plan paa Legemer med Sider. Cazin! den störste lyriske Digter i vort Landskabs maleri! hvad hjælper det at et hvert fornuftigt Menneske kan se at saadan saa det aldrig ud i Naturen – saadan saa det kun ud i hans vidunderlige Fantasi! Whistler! den saa omstridte verdensberömte Maler. Malerkunstens Musiker! den eneste Maler der kan faa Lov at kalde sine Billeder for Symfonier og Nocturner uden at være affekteret.

Ja nu sidder jeg her og skriver om alle andre og det var jo mig selv De vilde have lidt

Bedt om.

Hvordan jeg blev Maler?

Jeg maa altid tænke paa mine Forældres Hjem naar jeg skal svare paa det. Min Far som nu ikke lever længer var en Mand med stor Interesse for Kunst — og for Kunstnere. Han og Mor samlede sig i Tidens Løb omkring halvhundrede Malerier. Naar jeg ser dem igjen hjemme paa min barns Vægge alle de gamle brune Lærreder — en Naturopfatning og en Farve, som det har været en Livsopgave for mig at kjæmpe mod — da er det ligesom min Kritik forstummer og mit Sind blir mindre strengt hårdt. Jeg beundrede og elskede disse Billeder som liden Gut og lidt sidder igjen endnu. Dengang var det min Drøm at kunne

komme til at gjengi Naturen saadan — nu er det mit Arbeide at faa udryddet den Smag som synes om den Tids Kunst uden at kunne anføre Indtryk fra Barnaarene til sin Undskyldning.

Jeg kom sent til at dyrke Kunsten — jeg var først Student, saa filosofisk og endelig farma-ceutisk Kandidat. Jeg var Elev af Kjöbenhavner akademiet, den danske Marinemaler Sörensen, Gude i Karlsruhe, levede saa nogen Tid i Paris. Saa kom den Tid da vi flyttet hjem og begyndte den lange vanskelige Kamp mod en stivnet og halvlærd Smag. Nu begynder vi at faa Anseelse og Autoritet og da er det vel snart Slut med os. De nye kommer og puffer os væk. Men da vil vi sige, hvad vore Forgjængere ikke sagde til os: Velkommen skal I være! Deres ærbödige

Frits Thaulow.

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

9e) Sekreteraren i Sv. Akademien C. D. af Wirsén

Sig själf bedöma kan ej mannen rätt
Och rätt bedöms han först som hädangången.
Som text jag därför ger till mitt porträtt
Blott dessa ord: mitt hjärtas tröst var sången.
I sång min ande, löst från tunga band,
Fått prisa Gud, natur och fosterland.

Jag lyra bar och svärd, men aldrig dolk.
Hat till mitt svärd har tadlat och min lyra,
Men granskarns svärd var, liksom lyran, tolk
För de idéer, som mitt inre styra.
Lägg ned i kistan, när jag gått min kos,
Ett svärd, en lyra — och passionens ros!

C. D. af Wirsén

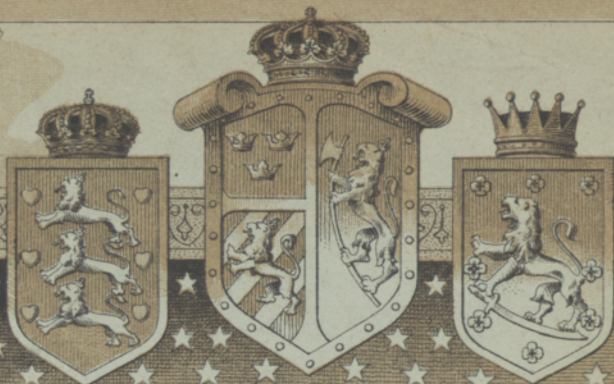
Serien III

af detta arbete kommer likasom de två föregående att i fyra häften (N:ris 9 —12) innehålla tjugo porträtt jämte autografier. Priset per häfte är

3 kronor

Stockholm i Aug. 1892

Per Lindell

AUTOGRAFIER
OCH
PORTRÄTT
AF
FRAMSTÅENDE PERSONER

HÄFTET 10

Hans Gude

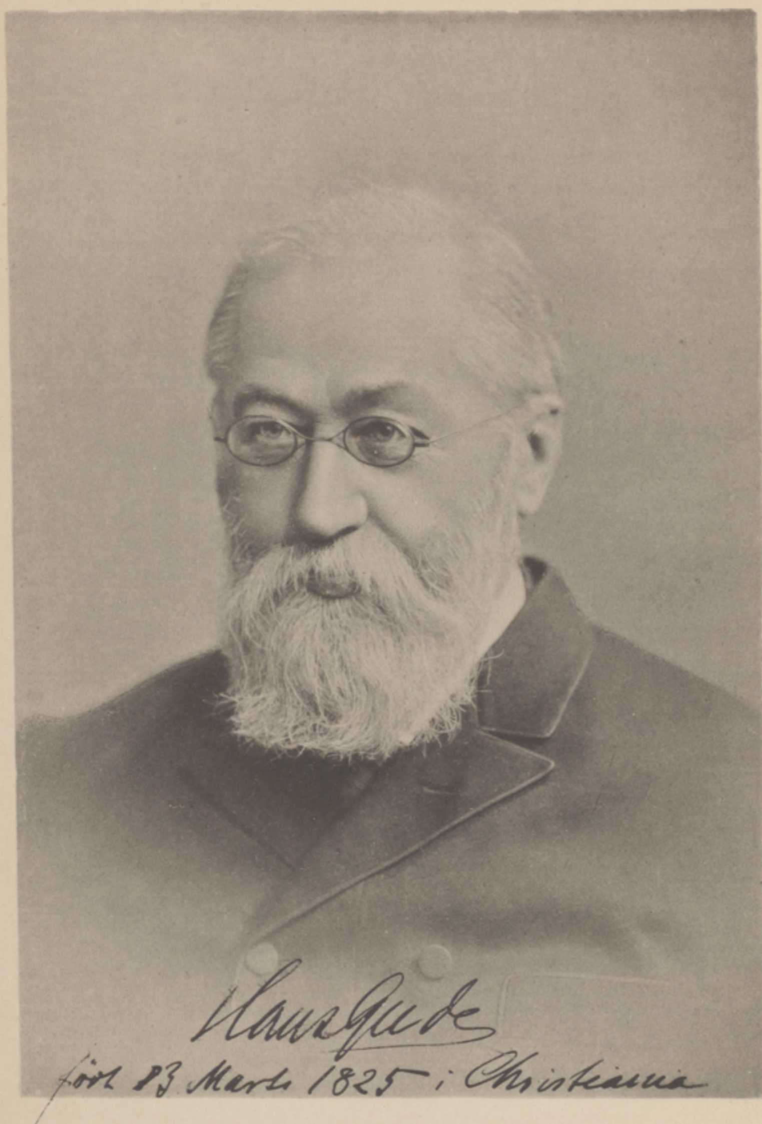
Hans Hildebrand

Axel Key

[illegible]

Rich. Åkerman

C. E. Fritzes K. Hofbokhandel — Gen. Stab. Litogr.

Ljustryck af Gen. Stab. Lit. Anst.

"At Livet er kort og Kunsten lang kan jeg med mine 67 Aar i Sandhed bevidne, thi efter et Livs Övelse föler jeg mig endda som en Begynder, og har en saadans uudslukkelige Stræben og — Illusioner."

Hans Gude

Dyre ved Moss
Septbr. 1892

Fotografi efter naturen och ljustryck af C. Westphal. Stockholm

Att här skildra mina lefnadsöden finner jag obehöfligt; om de vigtigaste i yttre måtto kan man annorstädes erhålla underrättelse. Ej heller synes det mig lämpligt att här redogöra för min mera än 25-åriga författareverksamhet. I stället känner jag mig manad att här nedskrifva några ord med anledning af ett uttalande, som förekommer i en nyligen utgifven bok. Det berör ett ämne, som synes mig så vigtigt, och det går i en riktning så afvikande från den, hvilken jag anser vara den rätta, att jag ej kan låta det passera i tysthet. Hvad jag här kommer att säga står i det allra närmaste sammanhang med hvad jag ända sedan min ungdom känt, tänkt och velat, och torde det derföre kunna anses vara en ej opassande följeslage till min bild.

Att <u>samla</u> är något godt, ty samlandet framkallas gifvetvis af ett visst intresse för det man samlar, och åt detta, som kan vara af mycket bräcklig art — sådant är fallet med t. ex. fornsakerna, — tillförsäkras härigenom ett väl behöfligt skydd. Samlaren är naturligtvis glad öfver hvarje tillökning af samlingen, efter att hafva antecknat det första hundratalet, börjar han småningom med ifver motse den dag, då

han skall få i katalogen antecknade nr 1000. Men en samlings värde beror icke på dess storlek. Det enskilda föremålet i samlingen har icke sitt egentliga värde i sig sjelf — jag talar här om icke om materielt värde eller raritetsvärde — utan i sitt förhållande till det öfriga. Hvarje föremål, som införlifvas med en samling af fornsaker, är frukten af ett folks arbete men ur detta arbete hafva många andra frukter framgått; kunna ej hemta full nytta af det ena, utan att se det i sammanhang med det öfriga. Hvad den vetenskapliga forskningen vill komma åt är icke fornsakerna, utan den kultur, för hvilken dessa äro representanter och det folk, hvilket denna kultur tillhör, men för att man skall hinna dit måste man hafva ett stort material, utan hvilket det jämförande studiet icke kan med framgång och trygghet öfvas. Hvilken betydelse de stora fornsakssamlingarna hafva, framgår deraf, att de tre nordiska landen, i hvilka man tidigt började anlägga stora samlingar, blefvo den förhistoriska fornforskningens vagga. Tyskland, der materialet låg spridt i otaliga, smärre och större småsamlingar, blef det icke, kunde icke blifva det.

Det är icke min mening att allt material skall samlas på ett ställe. Jag har tillräckligt visat, att jag är varmt intresserad för andra samlingars, de må tillhöra enskilda eller andra institutioner, och jag hoppas framgent få tillfälle att visa detta intresse. Men för vetenskapen är det af yttersta vigt att man i en hufvudsamling finner materialet så rikt representeradt, att sammanhanget mellan de olika företeelserna kan fastställas. I viss mon måste man här fordra fullständighet och denna bör sträfvingen vinnas i en samling, som tillhör staten och derigenom har sin tillvaro betryggad, under det de flesta andra samlingar med nödvändighet äro underkastade hvarjehanda vexlingar. Gäller det att för den vetenskapliga forskningens skull komplettera Statens hufvudsamling, då anser jag dess rätt vida större än hvarje annan samlings, och jag hyser den fasta förvissningen, att den tid kommer, då den allmänna meningen skall vara densamma. I andra länder har man kommit till denna insigt.

Jag har här talat om fornsaker. Men det är icke endast sådana, som förekomma i Statens Historiska museum — sedan dettas namn visar, att dess uppgift sträcker sig längre. För tio år se-

dem lemnade jag en utförlig redogörelse för det program jag uppställt för denna samling. Detta program vidhåller jag ännu och söker tålmodigt verka för dess utförande. En statens embetsman är i sin verksamhet beroende af andra; han kan derför sällan göra hvad han anser önskeligt, utan med det som han måste anse nödvändigt får derför ofta lemnas åt framtiden. Med statsanslag, som icke få öfverskridas, känner man sig bunden på alla håll. Med statsanslag kan man icke, för att förverkliga sina planer, vädja till den enskilda offervilligheten.

Med afseende på landets fasta fornlemningar arbetar jag för att få dem samtliga uppsökta och beskrifna och att af alla dessa detaljbeskrifningar få en sammanfattande öfversigt af dessa fornminnen i deras sammanhang med bygden. Men min verksamhet går ock derpå ut, att få dessa fornminnen bevarade åt oss och åt våra efterkommande samt att så vidt ske kan få dem undersökta.

Det gäller om den fasta fornlemningen hvad jag nyss sade om fornsaken i museet. I sig har den ej sin förnämsta betydelse, utan i sammanhanget med de öfriga och dessutom i sammanhang med den naturliga omgifningen. En anteckning

om en fornlemning, åtföljd af de yppersta afbildningar, kan aldrig ersätta fornlemningen sjelf i det läge och den omgifning, der den af våra förgångare för århundraden eller årtusenden sedan uppfördes. Den noggrannaste teckning af fornlemningens yttre gifver oss dessutom icke den ringaste föreställning om hennes inre, om konstruktionen och om det, som lagts ned hos den döde. Vetenskapen blir ej hulpen med färre eller flere prof på fasta fornlemningar, utan är det fortfarande en pligt mot fosterlandet och vetenskap att låta dem finnas qvar, såvida icke oöfverstigliga hinder möta.

Men om jag anser, att Statens Historiska Museum bör hafva sina förmoner, för det allmännas och för vetenskapens skull, samt att fornlemningarne böra, af samma skäl, bevaras, så vidhåller jag å andra sidan den åsigt jag alltid hyst och aldrig kan uppgifva, att det är en pligt för Staten och dem, som i detta fall representera henne, att göra Statssamlingarne så nyttiga och så lätt tillgängliga som möjligt, att om deras innehåll, om fornlemningarne ute i landet, om de vittnesbörd, som det ena och det andra afgifver om vårt folks tidigare förhållanden, sprida kunskap så vida omkring som möjligt. En sådan kunskap fram-

skulle aktning och kärlek. Då får museet den utveckling det ännu behöfver och de fasta fornlemningarne det skydd, som erfordras.

Min erfarenhet är den, att om man arbetar ärligt och ser tiden an behöfver man aldrig förlora hoppet om en utveckling till det bättre. Huru mycket gynsammare äro icke förhållandena nu än för några år sedan, då man försökte inbilla allmänheten, att Statens Historiska Museum var enskild egendom och tillkommet för Riksantiqvariens och öfrige tjenstemäns privatnöje.

Stockholm, oktober 1892.

Hans Hildebrand

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

Herr Redaktör

En nästan oöfvervinnelig motvilja mot att skrifva något
om mig sjelf har allt hittills hindrat mig att tillmötegå
den för mig smickrande anhållan, som Ni, redan då Ni
började utgifvandet af eder porträttserie, framstälde, nämli-
gen att jag skulle lemna eder en autobiografisk upp-
sats för att bifogas det porträtt af min ringa person, med
hvars intagande i serien Ni ville hedra mig. Då jag nu
till sist öfvervunnit betänkligheterna och faller för frestel-
sen, vill jag begränsa mig till att prisa min lycka att i
ett godt, vänsält och gästfritt hem hafva fått växa upp
på landet ända till mitt sextonde år. Jag vistades aldrig i
någon stad, annat än vid tillfälliga besök, utan lefde hela
året om på landet i dess friska luft och i en vacker natur.
Min undervisning sköttes af i fädernehemmet anstälde
informatorer, hvilka ingalunda voro skolade pedagoger. De
flesta af dem voro unga studenter, hvilka i en del stycken
väl ej voro så synnerligen mycket längre komna än jag
sjelf. Under sådana förhållanden blef sjelfstudiet för
mig af mycket stor betydelse, och detta så mycket mer som en stark
ambition hos mig tidigt väcktes och sedermera ständigt under-
hölls. Dagligen egnades ej mer än sex högst åtta timmar
åt studierna; för öfrigt förfogade jag med den fullständi-
gaste frihet öfver min tid, och två eftermiddagar i veckan,
onsdagar och lördagar, voro äfven fullkomligt fria från all läs-
ning. Inga lexor kvalde mig under fritiderna. Dessa
blefvo då verkliga hvilotider från skolarbetet, och de
lemnade fritt spelrum för de egna initiativen till
lekar och allt de för själ och kropp uppfriskande

sysselsättningar och förströelser, på hvilka landet och en ständig växelverkan med naturen har att bjuda. På Hagsjöplatån i Småland, där mitt föräldrahem var beläget, isbeläggas vattnen tidigare än på andra trakter i södra och mellersta Sverige, och senare på våren bröts de upp. Med passion idkades skridskoåkning, så snart och så länge någon möjlighet därtill fans; backar för kälkåkning bjödo sig rundtomkring; stutar och hundar tämdes och kördes, förspända små lätta slädar eller kälkar. Ett par små "ölänningar", hvilka jag och min syster fingo kalla våra, och öfver hvilka vi fingo så godt som fritt disponera, gaf mycken sysselsättning, beredde tillfälle till ofta långa utfärder och till lefvande företag hela året om. När vår=solen smälte vinterns is och snö, sattes vattenverk i gång i de sorlande bäckarna. Och när sommaren kom, huru långt mera rika blefvo ej dess håfvor, huru långt mera skiftande de fröjder den skänkte, huru långt mera djupa och växlande intrycken för den, som fick lefva med i naturen och följa dess lif allt ifrån den gryende våren till det förnyade insomnandet i vinterns famn, emot hvad den varma årstiden kan skänka den, som endast ett par månader blott, när allt står i sin fulla utveckling, aflägger ett gästbesök.

Allt ifrån min tidigare barndom spelade slöjden för mig en ytterst framstående rol. På en förträfflig verkstad, som min far skänkte mig, öfvade jag med ifver småningom upp mig till en rätt förvånande skicklighet; jag fick känsla af, att jag skulle kunna såsom svarfvare slå mig fram i verlden. Ett särskildt rum beviljades mig

till verkstad. Här utfördes den ena industrien efter den andra. Med stort nit idkades bleckslageri. Jag måste dervid, liksom i allmänhet vid mina verkstadsarbeten, vara min egen läromästare. Huru en bleckslagare gick till väga hade jag aldrig sett. Jag konstruerade och tillverkade till en stor del sjelf mina verktyg för detta yrkes utöfning. Tillverkning af häktor, hårnålar urkedjor m.m.d. hörde till den mera enkla industriella verksamheten. Hvad som af fabrikaten ej skänktes bort försåldes, och prisen höllos dervid temligen höga. Behållningen användes i regel till inköp af nya verktyg. Verkstaden blef allt rikare utrustad, och under långa tider tillbragtes i den det mesta af mina lediga stunder. På mångfaldigt sätt deltog jag för öfrigt i de landtliga göromålen, och vid tio à elfva års ålder erhöll jag redan ofta af min far en del rätt maktpåliggande uppdrag för landthushållningen.

Med alla dessa förströelser, denna fulla sysselsättning under de rikligt tillmätta fritiderna, denna kroppsliga öfning, denna sinnets och tankarnes kraftiga afledning från lexläsningen, kunde jag alltid med uppfriskade själs- och kroppskrafter och med oförtröttad kärlek gå till mina skolstudier. Jag är fullt öfvertygad om, att dessa studier af mig bedrefvos med mera lust och fart och lemnade bättre resultat på kortare tid, än om lästimmarna ökats på fritimmarnas bekostnad. Då jag var tolf år, förklarade en äldre, mycket erfaren skolman, som då med mig hållit en grundlig examen, att jag borde kunna erhålla filosofiska doktorsgraden vid aderton års ålder. Så gick det visserligen ej, men väl var det.

10 c) Professor Axel Key

Jag var glad som en spelman, då jag vid nyss fyllda sexton år kunde lemna mina föräldrar intyg om, att jag med heder bestått min studentexamen. Att jag kunde detta utan hvarje spår af öfveransträngning, och att jag sedermera vid 24 år afslutade min medicinska studie-kurs och vid 27 år blef professor, detta har jag alltid tillskrifvit de lyckliga förhållanden, under hvilka jag uppväxte och det i alla hänseenden sunda och fria lif med jämnmått i kroppsligt och psykiskt arbete, som jag under hela min skoltid fick föra. Barn-domens och den tidigare ungdomens sparade kraft har för visso under hela mitt senare lif i växlande former, ej minst i förmåga af uthållighet vid arbete, kom-mit mig till godo. När jag vid mognare år sett, huru lifvet ställde sig för de i de allmänna skolorna i städerna intagna gossarne och ynglingarne, och iaktta-git följderna af detta för deras ålder så ovärderliga lif, då har jag vid tanken på min egen barndom och ungdom gri-pits af den innerligaste medkänsla, och denna känsla har kraftigt verkat, då jag på för öfrigt, enligt min uppfattning, de mest rationela grunder sökt att i mån af min förmåga verka för reformer i vårt skolväsen och framförallt för att vid all uppfostran, ej minst i skolan, fullt hänsyn må tagas äfven till den kropps-liga utvecklingen — till bevarandet och stärkandet af den fysiska hälsan, hvarförutan uppfostran må bli förfeladt.

Stockholm i nov. 1892

Axel Key

Negativ af G. Florman. Ljustryck af Gen. Stab. Lit. Anst.

Hvarje tidsålder har att uppvisa framstående män, som djupt ingripa i dagens händelser. Men samtiden har ofta svårt att afgöra om dessa mäns anspråk på att blifva erkände såsom store män är välgrundadt, eller om de endast derföre synas stora att de segla främst på den för dagen rådande opinionens tidvatten: Först efterverlden eger domen att döma! Först sedan häfdaforskaren framdragit i ljuset mycket som var fördoldt för samtiden, pröfvat karaktärerna af bevekelsegrunderna till deras handlingar, samt uppvisat hvilka frukter

dessa handlingar burit för fäderneslandet, först derefter är det som historien uttalar sin dom, och afgör om den framstående mannen är berättigad till en plats i fosterlandets panteon, eller om han — möjligtvis — måste derifrån uteslutas."

(ur tal vid aftäckandet af Oxenstjernas staty.)

B. A. Leijonhufvud.

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

Född d. 10 April 1837 i Stockholm, der min fader då var professor vid Teknologiska Institutet, tillbragte jag större delen af min barndom i Falun, dit mina föräldrar flyttat, sedan min fader 1839 blifvit föreståndare för Bergsskolan.

Min faders verksamhet och den beröring, i hvilken jag till följe deraf kom med så väl bergselever som mognade bergsmän, väckade en reflektionslös böjelse för bergsvägen. Det syntes mig liksom falla af sig sjelft att äfven jag en gång skulle blifva bergselev, och så kom det sig att, när jag 1855 vid Upsala Universitet aflagt studentexamen, det var en sjelfklar sak att mina studier der skulle riktas mot den s.k. bergsexamen. Först sedan jag tillbragt några terminer i Upsala, började tvekan uppstå, om den alldeles instinktmessigt beträdda vägen verkligen kunde vara den för mig mest passande; men fastän jag då en tid inbillade mig att min kallelse mera låg åt läkare-yrket, så ansåg jag dock en omkastning vara för sent påtänkt och fortsatte till följe deraf dess

bättre mina studier för bergsexamen, hvilken aflades 1860, hvarefter jag 1861 och 62 genomgick Bergsskolan i Falun, hvilken min fader lemnat 1853, då han blef Öfverdirektör och Chef för Kgl. Mynt- och Kontrollverken.

Bland de många lärare, hvilkas undervisning jag åtnjutit, funnos flere mycket framstående män, och jag står till mången utaf dem i stor tacksamhetsskuld; men ingen af dem alla anser jag dock ens tillnärmelsevis hafva på min utveckling utöfvat något jemförligt inflytande med lektorn i matematik vid Westerås elementarläroverk E. G. Björling. Han lärde mig först riktigt inse vigten af att söka gå på djupet med frågorna, och bland menniskor har jag näst min fader utan tvifvel lektor Björling mest att tacka för att jag fått förmåga att uträtta det lilla, som jag lyckats åstadkomma. Det var endast under 4 års genomgående af de högsta klasserna i Westerås elementarläroverk, som jag hade förmånen af Björlings undervisning, men hvilket för lifvet mäktigt inflytande han under dessa år kunna på mig utöfva;

torde bland annat framgå deraf, att jag ännu, sedan jag blifvit mer än 50 år gammal, i drömmen stundom finner mig inför honom, på svarta taflan lösande ett eller annat problem. Lycklig den, som haft fördelen få en sådan lärare, och heder åt hans minne!

Efter afslutad Bergsskole-kurs blef jag antagen som elev och derefter stipendiat på Jernkontorets Metallurgiska Stat, och allt ifrån 1863 t.o.m. 1891 är det framför allt Jernkontoret eller den Svenska Bruksocieteten, som jag har att tacka för att det blifvit mig möjligt att uträtta, hvad jag gjort. Så har Jernkontoret ej blott bekostat nästan alla mina många och långa utländska resor, under hvilka jag fått tillfälle att grundligt sätta mig in i de olika ländernas jernhandtering, samt vidare lemnat medel till utförande af sådana försök och vetenskapliga utredningar, som jag ansett nödiga för vinnande af en bättre inblick i olika metallurgiska processers natur, utan Bruksocieteten har äfven under 18 års tid eller från 1873 t.o.m. 1891 gi-

som örliga honorarier beredt mig tillfälle att vara obeladt, än som annars blifvit händelsen, egna mig åt de utredningar af metallurgiska frågor, hvilkas resultat jag i sin ordning har att tacka för de både många och för en metallurg stora utmärkelser, som framför allt i England och Amerikas Förenta Stater kommit mig till del.

Redan 1866 började min lärareverksamhet med att förordnande att vid Falu Bergsskola bestrida undervisningen i Jernets Metallurgi, och alltifrån sagda Bergsskolas sammanslagning 1869 med Teknologiska Institutet eller numera Tekniska Högskolan har jag der haft mig anförtrodd motsvarande undervisning, hvarvid jag efter bästa förmåga sökt att bidraga till att metallurgien från att hafva varit en "konst" mer och mer blifvit en "vetenskap".

Vid slutet af 1892 af Kgl. Majt hedrad med chefskapet för Kgl. Kommerskollegium, har min gamla verksamhet som lärare och tekniker med sagda år upphört, och rörande den nya har jag ännu ingenting mer att säga än att jag lifligt önskar att den måtte blifva Kgl Majt och Riket till gagn.

Stockholm d. 12 September 1893

Rich. Åkerman

Detta häfte N:o 10 kostar likasom de föregående 3 kronor. Det utkom i Stockholm i nov. 1892.

Per Lindell

AUTOGRAFIER
OCH
PORTRÄTT
AF
FRAMSTÅENDE
PERSONER

HÄFTET
11

Wannström

J. Grot.

Svante Hedin

Anne-Carlotta Leffler
D^ssa di Cajanello

J. Nordenfalk

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

11a) Direktör Isidor Dannström

Efter slutade sångstudier vid Konservatoriet i Bergamo afreste jag i början af år 1840 till Paris, hvarest jag fick tillfälle höra den utmärktaste italienska operatrupp som då fanns eller måhända någonsin funnits till. Bland denna trupps sångerskor strålade Grisi och Persiani, bland sångarne Rubini, Tamburini och Lablache. — Allt sedan denna genom sina stora förmågor ryktbar vordna trupp skingrades, har också intet italienskt opera-sällskap, vare sig i Paris, London, Wien eller Petersburg varit i tillfälle att på en gång framställa en dylik samling af verldsberömda sångkonstnärer. Att de nyssnämnde sångerskorna: Grisi, med sin kraftiga, af dramatiska uttryck mäktiga stämma, sin sannt konstnärliga sång, i förening med ett intelligent och passioneradt spel — för öfrigt en herrlig antikens marmorbild, som tagit lefvande form och färg, en Juno i skönhet och yppighet — Persiani med sin sällsport omfångsrika och sammetslena sopran, som i pärlad koloratur

och i konstnärlighet förda, pikanta kadenser sökte sin like — skulle väcka den allmän och rättvis beundran, är lätt att inse! Dock var det operans förste tenor, Rubini, hvilkens stora sångkonst i synnerhet intresserade mig. Denne sångare egde af naturen en ovanligt skön och metallrik stämma, med sydländsk timbre och af stort omfång. Hans teknik var lika förvånande som hans förmåga att konstnärligt behandla rösten. "Född af obemedlade föräldrar", så yttrade han till mig, "nödgades jag redan efter en kort men dock solid elementär sångundervisning vid Konservatoriet i Bergamo att taga anställning som korist vid teatern La scala i Milano, till hvilken stad jag vandrade till fots med en resekassa af 5 lire (kr. 3.60) i fickan. Min anspråkslösa anställning vid denna ryktbara scen beredde emellertid min framtida lycka. Jag fick nemligen derigenom tillfälle att dagligen höra och studera Italiens förnämsta sångare och sångerskor. Mina ihärdiga studier, min energi och iakttagelseförmåga bidrogo dertill att jag snart nog kunde tillegna mig allt det som till en god skola hörer. Jag hade under min fattigdom dessutom vant mig vid försakelser — något som i synnerhet för den framåtsträfvande konstnären är så väsendtligt — hvarför

jag också under studietiden utan att svårighet und=
vek allt det som för sångorganet kunde anses skadligt.
Nu har jag, som ni kan finna, slutligen hunnit mi=
na drömmars mål, det mål hvartill min kärlek till
konsten och min ärelystnad alltid sträfvat: att som
förste tenor uppträda på den mest ansedda italienska
operascen i verlden!" — Men så var denna
sångare ej allenast mäktig att låta ett haf af väldiga,
härliga toner strömma uter bröstet för att nästa
stund dö bort i ett tjusande messa di voce. Han
utförde desputom med en i sanning förvånande
lätthet och renhet de mest halsbrytande svårigheter.
Gruppetter, kedjedrillar, kromatiska skalor o. s. v., allt
snart sagdt lektes fram af denna märkvärdiga strupe.
Mest af allt beundrade jag likvål hans, äfven för ett fint
öra, omärkbara öfvergångar från det ena registret i
det andra, t. ex. från bröst till falsett, från falsett till
hufvudröst o. s. v., en förmåga som tydligtvis endast
kan uppnås genom sångarens trägna iakttagelser
på sig sjelf och äfven på andra i förening med de mest
ihärdiga och väl derigerade studier. Genom sitt
herravälde öfver röstorganet var R. ej allenast mäktig
dessa af texten påkallade skiftningar i röstens olika
klangfärger, utan äfven att särskildt i sina solopar=
tier inlägga de mest superfina och öfverraskande nyanser

Aldrig mer tordi jag få höra Octavios aria ur Don Juan, "Il mio tesoro", eller Pacinis konsertaria så sjungen och med en så sällsport piedit fraserad!

Olikhet med Jenny Lind egde R. denna hos sångaren ej nog uppskattade förmåga, att äfven utan arm och kroppsrörelser, under fullkomlig hvila, framkalla och tydliggöra rollens olika känslor och lidelser. Tenorsångaren Mario (Marchese di Candia), Rubinis efterträdare vid italienska operan i Paris, var visserligen också han en utmärkt sångare, begåfvad med en särdeles välljudande stämma, men Mario medgaf likväl, gerna sjelf, dels att han lärt ofantligt mycket genom att studera Rubini, dels också att han ansåg R. för den skickligaste och, hvad sångorganets behandling vidkommer, insiktsfullaste tenorsångare som någonsin funnits till.

Enligt min åsigt torde måhända sekler förgå innan verlden får tillfälle att beundra en dylik sångens heros som Rubini. Våra nutidens sångare, hvilka, med hänsyn till de af Wagner framkallade, storartade orkestrala verkningsmedlen, nästan uteslutande i sin sång lägga an på det volyminösa, deklamatoriska uttrycket och betrakta röstens tekniska utbildning, dess

volubilitet som en bisak, om de egt tillfälle att höra och studera Rubini; denne högt uppburne representant af den gamla italienska skolan, skulle säkerligen, äfven de, skänkt honom sin varma hyllning.

Bland truppens öfrige framstående, manliga sujetter, vill jag endast helt flygtigt nämna Tamburini med sin sympatiska, böjliga och tillika klangfulla bariton, samt Parisorpublikens synnerliga gunstling, den både som dramatisk och lyrisk artist ryktbare Lablache, hvilken egde en ej allenast skön, men fyllig och tillika malmrik basröst, som emellanåt, vid fortissemo (till stor förlustelse för publiken), genom sin kolossala tonstyrka, med lätthet öfverröstade både kör och orkester.

Den samsång som en dylik, storartad konstellation af sångkonstnärer förmådde åstadkomma låter lättare tänka sig än beskrifvas. De omgåfvos också af, en, om jag så får uttrycka mig; konstnärlig atmosfer, som äfven i sin mån fördelaktigt inverkade på operapersonalens öfriga medlemmar. Bland annat var det i hög grad intressant att iakttaga huru orkestern, i cantabla satser, på det mest delikata sätt ackompanjerade, men aldrig – hvilket likväl ej sällan annorstädes är fallet, – öfverröstade de sjungande.

För mig utgöra dessa högtidsstunder som jag till-bragte på italienska operan i Paris – idealet af lyrisk–

scenisk konst — ett minne för lifvet. — — — — — — — — — — — — — —

— — Under en för några år tillbaka i italien före-tagen resa hade jag tillfälle iakttaga, huru äfven derva-rande herrar Professorer del bel canto redan hunnit göra sig förtrogna med de af senare tiders vetenskapsmän företagna anatomiska och fysiologiska studier rörande röstorganet. Hvad som särdeles intresserade de italienska sånglärarne var, att erfara huruson vetenskapsmännens teoretiska rön och iakttagelser, i de vigtigaste hänseen-den, fullkomligt öfverensstämde med den gamla italienska sångskolans, på praktisk erfarenhet grundade principer för röstens utbildning. Med allt skäl bör man alltså kunna antaga, att detta förhållande bör vara en borgen för att den italienska metoden för sångundervisning, genom hvilken vårt tidehvarfs största och mest illustra sångkonstnärer — bland dessa vår odödliga Jenny Lind — blifvit utbildade, hos den musikaliska verlden allt fortfarande skall bibehålla det stora förtroende den så länge och rättvisligen åtnjutit.

— — — — — — — — — — — — — —

Ur minnesanteckningar af

I. Dannström

Ljustryck af Gen. Stab. Lit. Anst.

Utdrag ur min dagbok under min första resa till Sverige 1847 (öfversättning från ryskan. Se St. Petersburgs Tidning, 1847, N:N:- 123 och 275).

Hos erkebiskopen Vingård träffade jag professor Atterbom, hvars skrifter särdeles intresserade mig. Han hade kommit till prokanslern för att utvärka tillstånd att börja sina föreläsningar par veckor senare än de öfriga lärarene: han behöfde detta för att sluta tredje bandet af sina „Svenska siare och skalder". Han bar en uniformfrack; på hans bröst sågs Nordstjerneorden. Atterbom är en man af medelmåttig växt med tydliga spår af att hafva öfveransträngt sina krafter; hans ansigte bär pregeln af saktmod och melankoli, men hans ögon uppflamma när tankarne i vältaliga ord flyta ur hans mun. Ibland förvånar mig hans tystnad. Jag har hört berättas att han blifvit tystlåten sedan den tid då han en gång på gatan fått en svår

stöt på hufvudet. – För några år redan, då de unga prinsarne besökte föreläsningarne i Upsala, gaf dem Atterbom privata lektioner i estetik. Hans föreläsningar tillocka alltid en mängd åhörare, och, – hvad som är ännu mera smickrande, – åhörarinnor! En höst tänkte han hålla offentliga föredrag i Stockholm, men just då hände nämnde olycksfall.

Jag tillbragte hos honom en afton. Hans gemål och tvånne döttrar, af hvilka den ena är redan fullvuxen – det är en ljuslockig Nordens tärna med blåa ögon och ett vänligt leende sutto med oss och togo en liflig andel i samtalet. Utom mig voro där ännu tre professorer. Värden var språksam och berättade flere roliga akademiska anecdoter. Fordom förekommo bland professorerne oftare än nu originaler; det var särdeles intressant att få höra på hvad sätt de förrättade hemma sina tentamina, men i öfversättning skulle dessa anecdoter förlora sin pikanta karakter.

St. Petersburg. 17/29 december 1892. J. Grot.

Negativ af Fr. G. Klemming. Ljustryck af Gen. Stab. Lit. Anst.

Man har bedt mig skrifva
något till mitt porträtt, men
jag kan icke skrifva. Mina
utgifter för papper, pennor och
bläck hafva under 45 år icke
belöpt sig till 10 kronor.
Likväl på begäran några rader.
Jag är född i Stockholm den
7 Nov. 1822, har genomgått skola
och Gymnasium, varit i 4 år en
lat och munter student, i 47 år
en af publik och kritik mildt
behandlad skådespelare, varit
i hela mitt lif bemött med
vänskap, välvilja och öfverseende
all anledning att vara tacksam
nöjd och lycklig
Och dermed punkt!

25 Jan. 1893

Svante Hedin

Negativ af N. J. Björsell. Ljustryck af Gen. Stab. Lit. Anst.

(Ur ett bref till prof. Gösta Mittag Leffler den 7 mars 1875)

– – – – – – – – Det är fullkom-
ligt sannt, att man genom att stu-
dera blott sin omgifning får en
alltför liten bild af menniskli-
heten och att man behöfver vid-
ga sin syn genom att se dess
lif mer i stort, och jag håller
med dig om, att det skulle vara
ytterst onaturligt och oförlåt-
ligt, om jag verkligen vore blind
för det ofantliga intresse, som
~~det~~ historiens studium innebär.
Nu invänder du kanske, att jag
för några år sedan bad Macau-
lay till låns en hel vinter u-
tan att läsa den. Härpå kan
jag i första rummet svara, att
jag då var ofantligt mycket min-
dre utvecklad än nu, och hade
ännu inte min lifsuppgift klar

och underverken för mig. Det var vis-
serligen innan den tid, jag blef
förlofvad och under en sådan
period genomströmmas en ung
flickas sinne af så många obe-
stämda tankar, aningar och
drömmar, att det är mindre un-
derligt, om hon saknar blick
för andra skrudar än de som
dikt och annat likartadt nära fan-
tasien, i synnerhet då hon är en
så utpräglad fantasi-menniska,
som jag. För det andra — och här
kommer jag nu till sjelfva
hufvudskälet, hvarför jag från
det hela, skördat så litet —
var och är min tid så olyckt-
ligt splittrad. Ni kan invän-
da, att detta beror från mig sjelf
och att jag, då jag ännu var flic-
ka, kunnat inrätta min tid lika
väl som en yngling alltid gör
det. Men här är det hvardags-
mens underbara makt, som lagt

hinder i vägen. En yngling tänker
sig aldrig möjligheten af
att han skulle kunna
gå och göra ingenting, emedan
han från barndomen får lära
sig, att han måste egna sig
något bestämdt kall i lifvet
och att han måste använda
sin ungdom till att bereda sig
till detta kall. En flicka åter
igen får aldrig höra talas om,
att hon har någon annan upp-
gift än att kläda sig väl och
vara behaglig, (samt möjligen
vis sy och spela litet och "taga
fram" i skafferiet) för att
kunna få sig en man. Om
hon också ej direkt får höra
detta: hemma och ej heller
undervisare gör det till sin lifs
uppgift, så ligger det dock så
att säga i luften, och hela det
sätt hvarpå hennes lif inrät-
tas från hennes 16 år, bidrager

att beröfva henne all lust för
något egentligt arbete. Hen-
nes lif blir ett slags mel-
lantillstånd, ett slags väntningstillstånd utan mål, utan några
bestämda bjudande plikter.
Och hur kan man begära, att ett
16 års barn, utan andra kunskaper
än de mest primitiva, skall ega
nog sjelfständighet, nog omdöme,
nog karakter att icke dess stiga
sin ställning och skapa sig en
annan tillvaro. Nej, hon följer
med strömmen, hon klär sig, går
ut och går, läser romaner, syr
tapisseri ~~och~~, med ett ord, ~~framför allt~~ hon
splittrar sin tid, hon uträttar
ingenting, hon utan att derför
någonsin sitta med händerna i
kors, hinner ingenting, utan att
någonsin ha något att göra. Och
detta lättsinniga och oförsvarliga
bortslösande af en dyrbar tid häm-
nas sedan för hela lifvets en

fläck på qvinnans karakter.
Hon har aldrig fått lära
sig, att en menniska ej
har rättighet att lefva utan
att arbeta för ett bestämdt mål,
att det ligger något förnedrande
i sysslolösheten, hvilket deremot
hvarje någorlunda aktningsvärd
man är klart medveten om.
Och denna fläck på hennes karak-
ter får dock icke så mycket
tillskrifvas henne sjelf, som
icke snarare tidsandan. Men, gud
vare lof, en förbättring i detta fall
har inträdt, redan sedan jag sluta-
de i skolan o jag hoppas tiden
i detta fall går framåt i en
god riktning. Om jag egde en
dotter att uppfostra skulle
jag framförallt lägga vigt på
att lära henne, att hon egde
en bestämd, individuell upp-
gift i lifvet och att hela
hennes ungdom måste användas

till att bereda sig till denna uppgift. Jag skulle icke tillåta att hennes lärotid slutade förr än vid 20 år, och jag skulle se till, att hon oafbrutet grundligt arbetade under hela denna tid. Men jag fruktar att jag redan blifvit alltför mångordig i denna sak. Jag blir så upprörd, då jag tänker på, huru min egen och mina jemnårigas ungdomstid förfelats, att jag aldrig nog kan tala i detta ämne. Jag var nyligen på ett möte, der qvinno-bildningen diskuterades af både Herrar o Damer — de senare, som talade, voro bland andra, fröken Adlersparre (Esselde) fru Lundin, f. Gregorson, fröken Anna Hierta, fru Dimnell. Jag brann af begär att taga till ordet för att yttra en mängd tankar och åsigter, hvaruti de öfriga

dy tycktes hafva begripit,
men jag var allt för blyg
att uppträda så offent-
ligt, o jag gick derför aldrig
dit mer, emedan jag fann
det omöjligt att säga ö omöj-
ligt att tala. Kommer frågan
ställd skriftligen till Westerås,
kommer jag dock ej underlåta
att säga till orda

Anna-Carlotta Leffler
D^{ssa} di Cajanello

Fotografi efter naturen och ljustryck af V. Wolfenstein f. d. J. Jaeger, Stockholm.

Att med lugn bära lifvet under sträfvan för dem man vet vara verkliga vänner, är ingen svår konst;

Att med lugn lemna lifvet sedan hoppet fått fäste 'on the other side' kan ejheller vara synnerligen svårt;

Men att göra tålmodig ödmjukhet till dagens regel och under vandringen mot målet vaksamt lägga band på hjertats sjelfviskhet, det är lifvets stora konst — alltför svår utan motgångens hjelp.

Vid hvarje steg uppåt vidgar sig dock horisonten och dermed insigten: att det sköna, det rena och det sanna äro Ett, sedt från olika synpunkter.

Stm, Dec 1892.

J. Nordenfalk

Detta häfte N:o 11 kostar likasom de föregående 3 kr. Det utkom i Stockholm i februari 1893.

Synnerligt elegant inbundna exemplar af de två första serierna, hvardera omfattande fyra häften, erhållas genom bokhandeln till ett pris af 13,50 kr. Lösa permar kosta 1,80 kr.

Per Lindell

AUTOGRAFIER
OCH
PORTRÄTT
AF
FRAMSTÅENDE
PERSONER

Axel Rappe

C. E. Fritzes K. Hofbokhandel

12a) Konung Christian IX

Med Gud for Ære og Ret.

Christian

Ljustr. af Gen. Stab. Lit. Anst.

12b) Konseljpresidenten, Exc. J. B. S. Estrup

Negativ och ljustr. af W. Wolfenstein.

Född i Vestergötland år 1818 den 9 Oktober. Ungdomsåren tillbragtes i hemmet, och först vid 14 års ålder fördes jag till Jönköping för att der inhemta de oundgängligaste elementarkunskaperna. Lyckligtvis erhöll jag i dåvarande konrektorn S. J. Filén en utmärkt lärare, som väl förstod att sätta de sparade krafterna i verksamhet och, hvad vigtigare var, i det unga sinnet väcka håg för studier och arbete samt kärlek till vetande: I en privat militärskola afslutades den knappa elementarundervisningen och såsom Under-Löjtnant beträddes tjenstemannabanan. Derefter genomgick jag det högre Artilleri-läroverket å Marieberg, der jag, efter afslutad studiekurs, blef först repetitör och sedan år 1846 lärare i Fysik. År 1848 blef jag lärare i samma ämne vid det reorganiserade Tekno=

logiska institutet, hvarjemte jag under åtskilliga år var lärare vid Slöjdföreningens skola (numera tekniska skolan). Slutligen deltog jag med P. A. Siljeström m. fl. mot slutet af 1850-talet i upprättandet af en fri lärokurs för fruntimmer, hvilken sedermera gaf uppslaget till bildandet af det högre Lärarinne-Seminariet, inom hvilket jag äfven under någon tid meddelade undervisning. Lärarekallet för mig upphörde emellertid år 1867, då jag blef förordnad till chef i byrån för kontrollen af tillverkningsafgifter, hvilken befattning jag innehade intill slutet af år 1884.

Min lärоverksamhet såväl i Teknologiska institutet som i Slöjdskolan satte mig i ganska liflig beröring med en ej ringa del af hufvudstadens industri-idkare och handtverkare; och det torde vara i ej oväsentlig mån denna omständighet, som bidrog till att jag blef

vald först till stadsfullmäktig och sedan år 1866 till ledamot af riksdagens andra kammare för Stockholms stad, och har jag sedan dess derstädes oafbrutet haft plats med undantag af valperioden 1888–90, då jag hörde till des 22, hvilkas val blefvo af väl känd anledning upphäfde. År 1869 utsågs jag till fullmäktig i riksgäldskontoret och förflyttades år 1874 i samma egenskap till riksbanken, der jag qvarstått till slutet af Mars månad innevarande år. Om härtill lägges, att jag deltagit i ett ej ringa antal komitéer, Styrelser, industriutställningar m. m. så är dermed konturen af min offentliga verksamhet fullteknad.

Då den 75-årige nu vid lefnadens afton skådar tillbaka på denna verksamhet, gör den ungefär samma intryck som då man i en omvänd kikare, med objektivet för ögat, betraktar ett landskap: allt blir smått, sammankrympt och obetydligt, men också

känner man sig djupt tacksam för allt åt-
njutet förtroende och all visad vänskap.

Vid mönstringen af minnena stå kä-
rast de från lärosalen, der jag såg mig om-
gifven af en stundom talrik skara lär-
jungar, som begärligt och uppmärksamt lyssnade
till den svaga stämman, med hvilken jag
för dem sökte öppna utsigten till naturens
stora hushållning. — Och ännu darra hjer-
tats strängar, då jag möter af en varm,
vänlig blick från en eller annan af de
fordna lärjungarne.

Gud beskydde Sveriges ungdom!

Stockholm i Maj 1893

A. H. Fock

Negativ och ljustr. af W. Wolfenstein.

Jag är född den 2 Oktober 1838, – blef Student i Upsala 1857, officer vid Uplands regemente 1859, aflade kansli-examen vid Upsala universitet 1860, afgångsexamen från högre artilleri läroverket vid Marieberg 1863, tjenstgjorde såsom repetitör vid samma läroverk 1863–65. Generalstabsofficer 1865. Kom på hösten 1869 till Frankrike. Deltog i fransk-tyska kriget 1870–71, derefter i fälttåget i Algier sistnämnda år mot Kabylerna. Blef kapten 1870. Återkom till Sverige hösten 1872. Lärare i taktik och strategi vid Krigshögskolan 1873–79. Major vid Generalstaben 1874. Öfverstelöjtnant vid Bohusläns regemente 1879. Öfverste 1881. Chef för Bohusläns regemente och t. f. Chef för Generalstaben 1882. Generalmajor och chef för Generalstaben 1885. Statsråd och chef för Landtförsvars departementet 1892. Samma år,

efter urtima riksdagen, generallöjtnant.

Sedan 1875 är jag gift med Anna Sandahl, dotter af professorn O. Th. Sandahl, och har med henne 7 barn, 2 söner och 5 döttrar.

Dessa data visa, att mitt lif varit lika skiftes- som framgångsrikt. Samme Himmelske Fader som bestämt de förra har ock gifvit den senare.

Honom allena vare äran!

Stockholm den 31 Maj 1893

Axel Rappe

Negativ af H. Osti. Ljustryck af Generalstabens Litografiska Anstalt.

12 e) f. d. Domprosten C. A Torén

Se, huru godt det är, att bröder
bo endrägtigt tillsammans. Dav.
Ps. 133: 1.

O dyra Nord, af ålder trogna söners amma,
Från hvilken sunda, höga tankar plägat stamma,
Du innerst är ännu i ädel hug densamma:
Bjud brödrakärleks eld att vakna upp och flamma!

Den framtidsrika, himlaburna lågan brinne
Med lif och kraft i hvarje sant nordmannasinne;
Gud, fridens Gud, all smärtsam söndring öfvervinne
Och all förveckling efterhand i grund försvinne!

Då skall din undersköna mark ej någon stycka,
Ej heller bröder grymt ur bröders armar rycka,
Men ett gemensamt, enigt fridsarbetes lycka
I tiders tider dig med högsta glans skall smycka.

O Gud, som folken ömt beskyddar, styr och leder,
Som ock åt dina barn i himlarne bereder
En evig arfvedel, en oförgänglig heder,
Se i oändlig nåd till nordens slägten neder!

Upsala 20 Febr. 1893

C. A. Torén
f. d. Domprost i Upsala.

Gunnar W. Lundberg.
Södertälje.

